

Kramerius 5

Digitální knihovna

Podmínky využití

Knihovna poskytuje přístup k digitalizovaným dokumentům pouze pro nekomerční, vědecké, studijní účely a pouze pro osobní potřeby uživatelů. Část dokumentů digitální knihovny podléhá autorským právům. Využitím digitální knihovny a vygenerováním kopie části digitalizovaného dokumentu se uživatel zavazuje dodržovat tyto podmínky využití, které musí být součástí každé zhotovené kopie. Jakékoli další kopírování materiálu z digitální knihovny není možné bez případného písemného svolení knihovny.

Hlavní název: **Čechoslovan**

Vydavatel: **V. Švihovský**

Vydáváno v letech: **1911-[1918], 1911, 25.11.1911**

Číslo ročníků: **1, 42**

Číslo výtisků: **1, 42**

Datum vydání čísla: **25.11.1911**

Identifikátor ISSN: **2414-9373**

Stránky: ,

vi, že to, co se nyní děje, je přesným opakovaním historie azefovského dotazu. Vláda ani nyní nemá dosti odvahy, aby vystoupila rozhodně proti provokaci a slibuje, že soud vše odhalí. Rodičev nevěří slibům ministrů, kteří chtějí, aby soud se konal při zavřených dveřích, s vyloučením veřejnosti. V ostrém výpadu Rodičev svaluje vinu za nynější nepřipustný stav věci na okfabristy, kteří stále schvalují vládní politiku. Vláda nechce podniknout rázných kroků a nedbá odhalení revolučního tisku, poněvadž prý se nemůže stotožňovat se socialisty-revolucionáři. Kolik však let vláda vydržovala člena ústředního výboru sociálně-revoluční strany, předsedu bojovné (terroristické) skupiny — Azefa? Proč dosud neodvažuje se ho pohnati před soud a z kolika vražd mu udělila odpustění hříchů?

V Rusku bohužel není zákona a jsou jen ochranná oddělení, stojící nad zákonem. Většina (dumská) se neodhodlá, aby přiměla vládu zavést zákonnitý stav (ochranná oddělení se neopírají o zákon) a zakončí toto jednání obvyklým chvalozpěvem a proto menšina, hájící zákon a pravdu, praví většině: Vy jste strážejí mravního ovzduší, v němž mohl Bogrov spáchat svůj zločin, a pokud v Rusku nezvitězí pravda nad úřední lži, podobné zločiny nevyumizí. Vláda, nazývající činnost Azefů, Petrovů a Bogrovů pouhým spolupracovníctvím, chyt-

rým tropením si žertů socialisty revolucionáři ze šlechtě ochrany, i vy, kteří tomu věříte, tropíte si dobrý den z pravdy a důstojnosti ruské vlády. Nezapomínejte, že když řeknete a musíte říci též b.

Byl Azef, byl Bogrov. Nepřidávejte k nim ještě jiná písmena.

Závěrečná slova jsou přijata bouřlivým potleskem a další rokování je odročeno na středu 23. listopadu.

Č E S K Á R U S.

Divadlo v Hulči-Urvenách.

Každá česká obec na Volyni má něco svého, na co je hrdá a čím se pyšní. Jedna má krásnou polohu, druhá bohaté chmelnice, třetí výstavný pivovar, pátá pěknou církev, jiná zase dobře zařízenou školu a my v Hulči-Urvenách máme p. Kašpara a české divadlo.

Kdo na české Volyni nezná toho dobrého, skrz na skrz poctivého a upřímného stařečka, jenž s mladistvým nadšením a zápalem tak obětavě celý život pracuje pro českou věc? Cím byly by dnes Hulči-Urveny, kdyby p. Kašpar nepřikládal stále polínko na ten slabě plápolající český ohniček? Jak o mnoho dále by mohlo být české osadnictví na Rusi, kdyby v každé české obci bylo po jednom takovém skromném, věčně pro dobrou věc nadšeném a neunávném p. Kašparovi? Nechci skládat chvalozpěvy na našeho dobrého učitele (byl by mně za to málo vděčen!), ale přece jen cítím potřebu, říci

mu na stránkách Českoslovana, jež tak vše podporuje, jak rádi ho máme a jak vděčíme mu za jeho dobrou českou práci.

V Hulči započal svoji osvětňnou kulturní práci jako česko-bratrský kněz (v letech sedmdesátých). Hlásal čisté evangelium a učil, že ne slovy, nýbrž skutky se charakterisuje pravý křesťan. Sám byl všem vzorem a první podával příklad. Nebudu zde líčiti svízele a útrapy, jež musel zažiti hned při začátku své působnosti a zvláště potom, kdy naše náboženské obce byly zrušeny a naši čeští duchovní (Hrdlička, Kašpar a Saska) museli se zříci své pastýřské úlohy, opustit osady, v nichž působili a hledat jiné zaměstnání. P. Hrdlička a Saska naši jistě zaopatřili, ale p. Kašpar za kusil těžké chvíle. Nebezpečný oční neduh znemožnil mu učitelskou práci, k níž byl nejlépe připraven, a nouze přinutila jej, aby se chopil eukrástvi. Stát mu vyplácí jen

V. M. Doroševič *)

D ě š t.

Syn nebes, — kéž jeho jméno přezíje vesmír — císař Li-O-A, stál u okna svého poreulánového paláce.

Byl mlád a proto dobrý. Uprostřed rozkoší a lesku přestával mysliti na chudé a nešťastné.

Pršelo, jakoby se z konve lilo. Plakalo nebe a za ním stromy i květiny ronily slzy.

*) Vasilij Michajlovič Doroševič (nar. 1864), známý ruský satirik, obrátil na sebe nejprve pozornost jako vtipný, svižný a neobyčejně plodný feuilletonista denníku „Oděskij Listok“ a pak časopisu „Rossija“. Jako žurnalista má největší zásluhu o založení časopisu „Ruské Slovo“, který svou prací tak pozvedl a uvedl ve všeobecnou známost, že není dnes čtenějšího listu. V. M. Doroševič jest obávaným a mocným karatelem vad ruské společnosti, vládně obratně satirickým bičikem a s oblibou užívá stručných a jasných rčení. Jest mistrem krátké řádky, jak sám se nazval, a vhodná tato forma spolu s čilou obrazností jeho humoru dává jeho pracem neobyčejné životi.

Tesknota sevřela srdce císařovo a zvolal:

„Zle jest těm, kteří za deště nemají ani klobouku!“

I obrátiv se k svému komorníku, kázal:

„Chci vědět, kolik je takových nešťastníků v mém Pekině!“

„Světlo slunce!“ — odvětil Tzung-Chi-Tzang, padaje na kolena a skláněje hlavu. „Což pak jest něco nemožného pro velitele králů? Do slunce západu budeš znáti, otče červánků, čeho ti libo.“

Císař se milostivě usmál a Tzung-Chi-Tzang rychle běžel jak jen mohl k prvním ministru.

„Radost vesmíru, váš nejmilostivější velitel,“ — prokotal udýchán, — „jest v hrozném nepokoji. Znepokojují ho ti, již chodí za deště bez klobouku v našem Pekině, a chce ještě dnes vědět, kolik jich jest!“

„Tak jest, ó, tihle darmošlapi!“ odvětil San-Ci-San, — ale ostatně...?

A vešel zavolati Taj-Chi-Va, náčelníka města.

„Zlé zprávy z paláce!“ pravil, když Taj-Chi-Vo sklonil hlavu k zemi na znamení pokornosti, „pán na-

šich životů zpozoroval nepořádky!“

„Jak že?“ s úžasem zvolal Paj-Chi-Vo, „což není stinného sadu, který paláci zakrývá Pekín?“

„Nevím, jak se to stalo,“ odpověděl San-Ci-San, „ale jeho veličenstvo hrozně znepokojují ničemové, kteří ehoří v dešti bez klobouku. Ještě dnes chce vědět, kolik je takových v Pekině. Zaříd to!“

„Zavolejte ke mně ihned toho starého psa Chuar-Dzunga!“ křičel za chvíli Paj-Chi-Vo na své podřízené.

A když náčelník městské stráže, bílý hrůzou a třesoucí se, vrhl se mu k nohám, mandarin naň snesl celý vodopád žalob a kleteb.

„Nižemo, darmošlape, podlý zrádče, ty chceš, aby nás všechny v půli rozřezali i s tebou!“

„Objasni mně příčiny svého hněvu,“ pravil Chuar-Dzung, zmitaje se strachy u nohou mandarina, „abych porozuměl potěšlivým slovům, jimiž ke mně promlouváš. Jinak se obávám, že nepochopím moudrosti tvého jazyka!“

„Ty starý pse, měl bys dohlížeti na stádo svini a ne na největší

pranepatrnou několikarublovou pen-
síčku.

Po jistém odloučení vrátil se p. Kašpar zase k nám a trvale se usídlil v přílehlých k. Hulči Urvenách a stal se nám všem nepostrádatelným rádcem a přítelem. Všichni občané si ho upřímně váží a do polorozbořeného Urvenského zámku, kde p. Kašpar bydlí se svojí chotí, jdou rádi netoliko urvenští a hulčtí, nýbrž všichni Češi, kteří navštíví naši ves.

Po dlouhých nesnázích a překážkách podařilo se p. Kašparovi otevřít si malou školu, v níž vyučuje české ditky (hulčská ruská škola je pod vši kritikou). Všechny volný čas, jež mu škola ponechává, věnuje práci pro kulturní povznesení obce.

Má velkou zásluhu o zřízení naší hasičské družiny. Půtčuje občanům knihy a nutí je, aby sami kupovali a četli knihy a časopisy. Založil zpěvácký spolek a konečně — vytvořil naše divadlo, na něž vším právem můžeme být hrdí a jež — dle úsudků mnohých — je opravdově nejkrásnějším a nejlépe řízeným divadlem na české Volyni.

Dekorace máme velmi pěkné, na naše vesnické poměry až přepychové. Byly malovány česko-ruskými umělci, bratry Parolky, kteří před třemi roky s pravou láskou a nezištností ujali se našeho nového divadelního stánku a zanechali v obci milou upomínku jak svým

uměním, tak i skromným svým vystupováním. Jejich odchodem ztratilo naše divadlo mnoho!

Nebude snad od místa podotknouti, že počínaje lednem roku 1909 byly sehrány tyto kusy: „Bratr honák“ (2 krát), „Marie dcera pluku,“ „Zvikovský rarášek“ (2krát) „Na dušičky“ (2 krát), „Damoklův meč,“ „Chudý písničkář,“ „Jan za chrta dán.“ Jak vidět, některé kusy obsahují zpěvy a lze říci, že naše „zpěvohry“ byly bezvadné a dokázaly, že i na vesnici lze mít operu, když režisérem je takový p. Kašpar. Mimo tato divadelní představení konalo se u nás několik koncertů s hudebními přednesy, sborovými písněmi i solovými výstupy a deklamacemi.

Úspěch našeho divadla je vidět z toho, že míváme hosty z Kvasilova, Zdobunova, Hlinska, Ulbárova, Borščovky, ba i vzdáleného Volkova.

Letos jsme museli jistou dobu zůstat bez divadla, poněvadž místní policie nám nechtěla dát nutné povolení (není to snad odveta za to, že hulčtí a urvenští Češi tak různě vystoupili proti nacionalistům při volbách v ostrožském újezdě?). Museli jsme zažádat k samému gubernátorovi — a ten svolil.

Dne 13. listopadu t. r. sehrál kroužek divadelních ochotníků, rozumí se, že pod vedením p. Vlad. Kašpara, „Bodrého venkovana“ V. Lipovského. Hrál se s porozuměním, s opravdovým nadšením a souhra

byla bezvadná. Možno říci, že každý z ochotníků provedl svoji úlohu krásně a s prociťením. Pan Ballada v roli Skály vzbudil svým pěkným výkonem velké nadšení, rovněž ostatní herci byli odměňováni hlučným potleskem obecenstva.

Lito je nám těch z okolí, kteří pro sněhovou bouři nemohli navštívit naše představení. Přišli o krásnou podívanou! Snad si ji však vynahradí o Vánocích, kdy se též kus bude opakovati. Pak bude možno podrobněji se rozepsati o výkonech jednotlivých pp. herců.

Hulečský.

Vysoká.

(Žitomírský új., volyn. gub.).

Zakladatelem naší osady byl na české Rusi dobře známý Frant. Doubrava, bývalý ředitel hospodářské školy v Táboře. P. Doubrava dal podnět k založení osady v r. 1878, kdy bylo zakoupeno 400 desatin po 75 až 100 rublech za desatinu. Jako všude jinde, tak i u nás půda byla zanedbána a vynášeli nám nyní desatina 100 — 120 rublů, což našim předkům ztěžila vydala více, jak 60 rublů. Během času občané přikoupili kousek půdy, tak že dnes obec Vysoká čítá 470 desatin.

Naše osada je česká až na tři německé rodiny. Čechů je 45 rodin — dospělých 130 a dětí 128 (mužského pohlaví — 135, ženského

město na světě!“ Sám pán Činy mšiml si, že jsou v městě nepořádky, — po ulicích potloukají se ničemové, kteří ani v dešti nemají klobouku, aby hlavu pokryli. Do večera mně oznámíš, kolik jich zůstane v Pekině.“

„Vše bude přesně vyplněno!“ odvětil Chuarg-Dzung, třikráte se dotýkáje čelem podlahy a po chvíli na to křičel a kopal nohama strážce, kteří byli svoláni ohlušujícími zvuky gongu.

„Ničemové. pověsím z vás jen polovinu pouze proto, abych ostatní upekli na uhlí! Takhle dohlížíte na město! Vždyť vám chodí lidé po ulicích v dešti bez klobouku! Ať jsou za hodinu všichni pochyťáni a kdo nemá klobouku, tomu rákoskou!“

Strážci jali se vykonávati rozkaz a během hodiny nastal v ulicích Pekinu shon.

„Drž ho! Chyť ho!“ křičeli strážci a běhali za lidmi, kteří neměli klobouku.

Marně se kryli za ploty, za vrata, do domů, schovávajíce se jako krysy, které pronásleduje kuchař, aby z nich udělal guláš.

Za hodinu téměř vše, co v Pekině nemělo klobouku, stálo na nádvoří žaláře.

„Kolik je jich?“ otázal se Chuar-Dzung.

„20.871“ odvětili strážci, kláníce se k zemi.

„Katy!“ velel Chuar-Dzung.

A za půl hodiny 20.871 bezhlavých Číňanů leželo na žalářním dvoře.

A 20.871 hlav bylo napícháno na kopí a rozneseno po městě na výstrahu lidu.

Chuar-Dzung pak šel se zprávou k Paj-Chi-Vo, Paj-Chi-Vo k San-Ci-Sanu, San-Ci-San ji pak sdělil Tzung-Chi-Tzangu.

Nadešel večer. Déšť ustával. Větérek duje prochvíval stromy a třpytný déšť padal se stromů na vonné květy, které jiskřily a hořely v paprsčích zapadajícího slunce.

Pln záře a vůně byl celý sad a syn nebes Li-O-A stál u okna svého porculánového paláce, kochaje se čarokrásným obrazem.

A jsa mlád a dobrý, on nezapomínal ani v této chvíli na nešťastné!

„Abych nezapomněl!“ — pravil, obraceje se k Tzung-Chi-Tzangu, — „chtěl jsi mně vyšetřiti, kolik lidí v Pekině nemá klobouku, aby v dešti pokryli hlavu?“

„Přání pána všehomíra jest vyplněno jeho služebníky!“ s hlubokou poklonou odvětil Tzung-Chi-Tzang.

„Kolik jich jest. — Slyš ale, mluv pouhou pravdu!“

„V celé Číně není jediného Číňana, jenž by neměl klobouku, aby jim v dešti hlavu pokrýl. Přisahám, že mluvím nejčistší pravdu!“

A Tzung-Chi-Tzang zvedl ruce a sklonil hlavu na znamení posvátné přísahy.

Tvář dobrého vladaře ozářil šťastný a radostný úsměv.

„Šťastné město! Šťastný kraj!“ — zvolal, „a jak jsem šťasten já, když tě za moji vlády lid žije v takovém blahobytu!“

A vše v paláci bylo šťastno při pohledu na šťastného vladaře.

A San-Ci-San, Paj-Chi-Vo a Chuar-Dzung dostali po řádu Zlatého Draka za otcovskou péči o lid.